

Studia monetaria
01.04.2008

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Yhtenäinen euromaksualue (SEPA) kansalaisen näkökulmasta

**Johtokunnan neuvonantaja Harry Leinonen
Rahoitusmarkkina- ja tilasto-osasto**

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

EMU toi

- yhteisen valuutan
- yhteisen rahapolitiikan
- yhteisen käteisen

mutta **yhteisen maksuliikealueen**
rakentaminen käynnistyi vasta
EU komission asetuksella,
joka poisti ulkomaan maksulisän
euro-alueella.

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Rahoitusmarkkinoiden integrointi edellyttää yhteistä valuuttaa ja maksuliikettä

- Yhteiset laajemmat markkinat
- Enemmän kilpailua
- Suurtuotannon hyötyjä
- Kustannussäästöjä yhteisistä menettelyistä ja standardeista

Maksuliike on osa kuljetusinfrastruktuuria ja integrointi edellyttää rajanylitysesteiden raivaamista

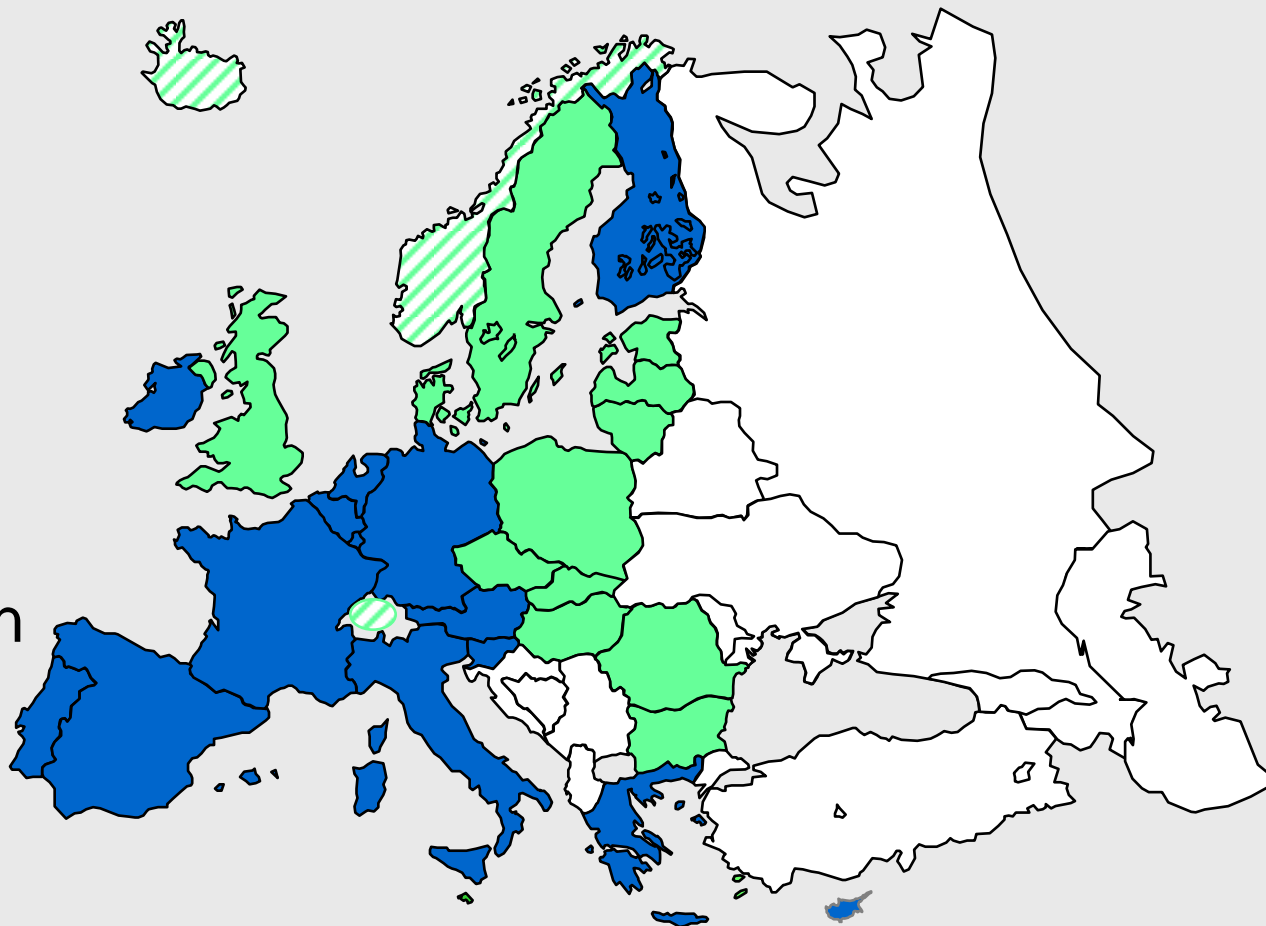

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

SEPA = Single Euro Payment Area

Yhteinen maksuliikealue

SEPA:n vaikutus on suurin Euro-alueella mutta muu EU, EEA-alue ja Sveitsi ovat osittain osallisina

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Yhteisen maksualueen päätavoitteet

- Euroopan maksuliikkeen tehostaminen
 - Nopeammat toimitukset
 - Edullisemmat rahasiirrot
 - Automaattisemmat maksuliittymät
 - Enemmän kilpailua
 - Yhteiset säännöt mm kuluttajasuojassa

***Käyttäjille ja palveluntarjoajille hyötyjä
laajemmasta yhteisestä maksualueesta***

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Tarvittavat toimenpiteet

- **Pankkienvälisen maksuliikkeen standardointi ja infrastruktuurin yhtenäistäminen**
- **Asiakaspalvelujen ja asiakasstandardien harmonisointi**
- **Kilpailun esteiden poistaminen**
- **Tehokkaiden hallintorakenteiden käyttöönotto**

Kansallisista ratkaisuksista siirrytään yhteen yhtenäiseen eurooppalaiseen ratkaisuun.

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Yhteiset peruspalvelut

- **SEPA tilisiirto, virallisesti helmikuusta 2008**
 - Samanlaisella tilisiirrolla maksu kaikkialle EMU-alueelle samaan hintaan ja toimitusaikaan kansainvälistä tilinumeroa (IBANia) käyttäen
- **SEPA korttimaksut toimivat jo**
 - sirulliset VISA ja Mastercardkortit toimivat koko alueella samaan hintaan ja samalla tavalla
- **SEPA suoraveloitus, ensin. versio luultavasti 2009 marraskuusta**
 - yhtenäinen uusi suoraveloitus koko alueelle
- **Täysi toiminnallisuus 31.12.2010 lähtien**

Yksinkertaisesti:

maksut Turusta Roomaan

samalla tavalla ja yhtä tehokkaasti kuin

maksut Turusta Helsinkiin

(Suomea pidetään kansainvälisesti esimerkkimaana)

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Keskeiset toimijat

- Eurooppalaisten pankkien maksu(palvelu)neuvosto määrittelee
- Pankit ja selvitysjärjestelmät rakentavat
- Euroopan komissio säätelee
- Eurojärjestelmä toimii katalysaattorina

Toiveena on laaja itsesääntely, mutta viranomaissääntelyä tullaan tarvitsemaan, koska

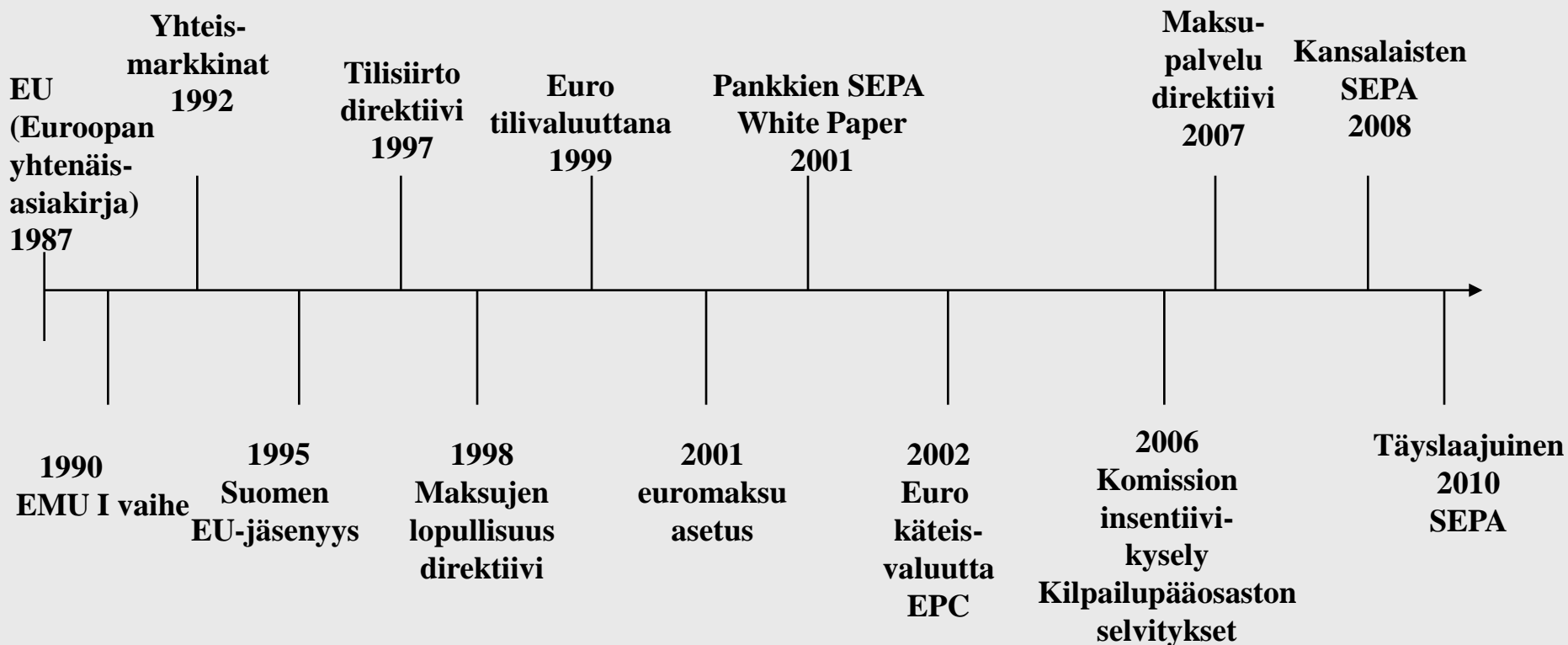
- ***nykyrakenteet rajoittavat kilpailua***
- ***pankeilta puuttuvat riittävät kannustimet***
- ***pankeilla on koordinoitio ongelmia***

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

EU maksujärjestelmäsääntelyn kehitys

SEPA on pitkä poliittinen järjestelmien ja maksutapojen muutosprosessi

Maksujärjestelmät muuttuvat hitaasti

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

EU asetus 2560/2001

- **Edellyttää että pankit hinnoittelevat kotimaan ja SEPA-alueen maksupalvelut samalle tasolle**
- **Edellyttää kansainvälisen tilinumeron IBANin (International Bank Account Number) ja kansainvälisen pankkitunnuksen, BICin (Bank Identification Code) käyttöönottoa**

***Tämä nopeasti säädetty asetus
käynnisti varsinaisen SEPA prosessin
ja alensi välittömästi SEPA-maksujen tariffeja***

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

EU Maksupalveludirektiivi

- Astuu voimaan marraskuussa 2009, mutta siirtymäaikasääntöjä vuoteen 2012 asti
- Yhtenäistää merkittävä määrän maksupalvelusääntöjä euro-alueella
- Säättää ”varmuuden vuoksi” paljon yleisiä käytäntöjä yhtenäisyyden varmistamiseksi

Direktiivi on tulos pitkistä neuvotteluista ja sisältää sen vuoksi erilaisia kompromisseja, mutta on nk. ”maksimidirektiivi”, joka tulisi toteuttaa kansallisissa lainsäädännöissä tarkasti samalla tavalla.

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Maksupalveludirektiivin perustoimitussääntöjä

- **Maksun pisin toteutusaika pankkien välillä tapahtumapäivä +1**
 - pankin sisällä samana päivänä
 - paperitoimeksiannoille korkeintaan tapahtumapäivä +2
 - siirtymäkautena, 1.1.2012 asti, voi tapahtumakohtaisesti sopia maksimissaan tapahtumapäivä +3
- **Arvopäivien käyttö on kielletty = korkovaikutus kirjattaessa**
- **Maksut kirjattava täyteen arvoon = palvelumaksut kirjattava erikseen eikä saa vähentää ”päältä pois”**
- **Maksut välitetään tilinumeron, korttinumeron tai vastaavan tilitunnisteen perustelle = nimi yms ei ole määräävä tekijä**

***Ulkomaan maksut nopeutuvat ja
piilohinnoittelu vähenee***

(Suomessa ollaan jo nyt käytännössä tällä nopeustasolla)

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Maksupalveludirektiivin velvollisuuksia maksuvälineen/kortin käyttäjille

- Maksuvälinettä käytettävä sopimuksen mukaisesti
- Maksuvälineen turvatekijöitä ei saa paljastaa
- Hävinneestä/väärinkäytetystä maksuvälineestä ilmoitettava heti
- Maksuvälineen käyttörajoista ja/tai sulkemisesta mahdollista sopia
- Auktorisoimattomasta tai väärin toteutetusta maksutapahtumasta ilmoitettava 13 kk:n kuluessa tiliveloituksesta
- Maksajan maksimivastuu EUR 150 hävinneellä tai varastetulla välineellä tehdyistä maksuista hukkaamisilmoitukseen saakka (jos ei törkeää huolimattomuutta tai petosta)

Uudet korttikäyttäjävelvollisuudet lähellä nykyisiä suomalaisia velvoitteita, mutta asiakkaan rahallinen vastuu on pienempi

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Maksupalveludirektiivin velvollisuuksia palvelun toimittajille

- **Tilaamattomien maksuvälineiden lähettäminen on kielletty**
- **Maksuvälineen käyttörajoista tai sulkemisesta mahdollista sopia**
- **Auktorisoimaton tapahtuma hyvittävä asiakkaalle välittömästi asiakkaan reklamoinnin jälkeen**
- **Väärin toteutetun tai hävinneen maksutapahtuman hyvitys välittömästi maksajalle**
- **Kortti- ja suoraveloitusmaksujen palautus maksajan pyynnöstä jos summa alunperin määrittelemättä ja toteutunut summa on merkittävästi odotusten vastainen**
- **Kiistatilanteissa todistustaakka on ensisijaisesti toimittajalla**

Tiukentaa jonkin verran suomalaisia käytäntöjä asiakkaan eduksi

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Maksupalveludirektiivin tiedottamisvelvoitteita asiakkaille

- **Direktiivi määrittää mitä tietoja sopimuksista ja maksuista annettava asiakkaalle**
- **Perusinformaatio ilmaista**
- **Maksupalvelusopimusten muutoksista ilmoitettava min. 2 kk aikaisemmin. Sopimuksen purku ilmaista 12 kk:n jälkeen ja muissa tapauksissa hinnoittelun oltava järkevää ja kulujen mukaista**

***Pitkiä tietolistoja,
koska täydellisiä luetteloita tarpeellisista tiedoista***

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET •

EU komissio (sisämarkkinat ja kilpailu) harkitsevat seuraavia askeleita

kilpailun lisäämistä

- kilpailun esteiden poistamista
- siirtohintakäytäntöjä rajoittamalla
- asiakkaiden ”liikkuvuuden” esteiden vähentämistä
- maksupalveluhallinnon tehostamista
 - asiakkaiden vaikuttamismahdollisuuksien parantamista
 - operoinnin ja hallinnon erottamista
- palvelujen tehostamista
 - käteisen ja sekkien uudelleenarviointia
 - sähköisen laskutuksen tukemista

Kansainväliset viranomaiset ovat aktivoituneet maksuliikealueen ja muun verkkotoiminnan sääntelyssä

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Eurojärjestelmän (=euroalueen kansallisten keskuspankkien ja EKP:n) rooli

- **Edistää maksujärjestelmien vakautta ja tehokkuutta ja erityisesti EKP:llä rajojen yli tapahtuvaa maksuliikettä**
- **SEPA edistyksen seuranta (=SEPA:n edistymisraportit)**
- **Eri osapuolten näkökulmien tasapuolinen huomioon ottaminen**
- **Standardoinnin ja yhtenäisten toimintatapojen edistäminen**

Eurojärjestelmä oli yksi SEPA:n liikkeellepanevista voimista

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Suomen Pankin toiminta

Suomen Pankki on erityisesti pyrkinyt nostamaan esiin modernien maksupalvelujen asiakastarpeet ja hyödyt mm

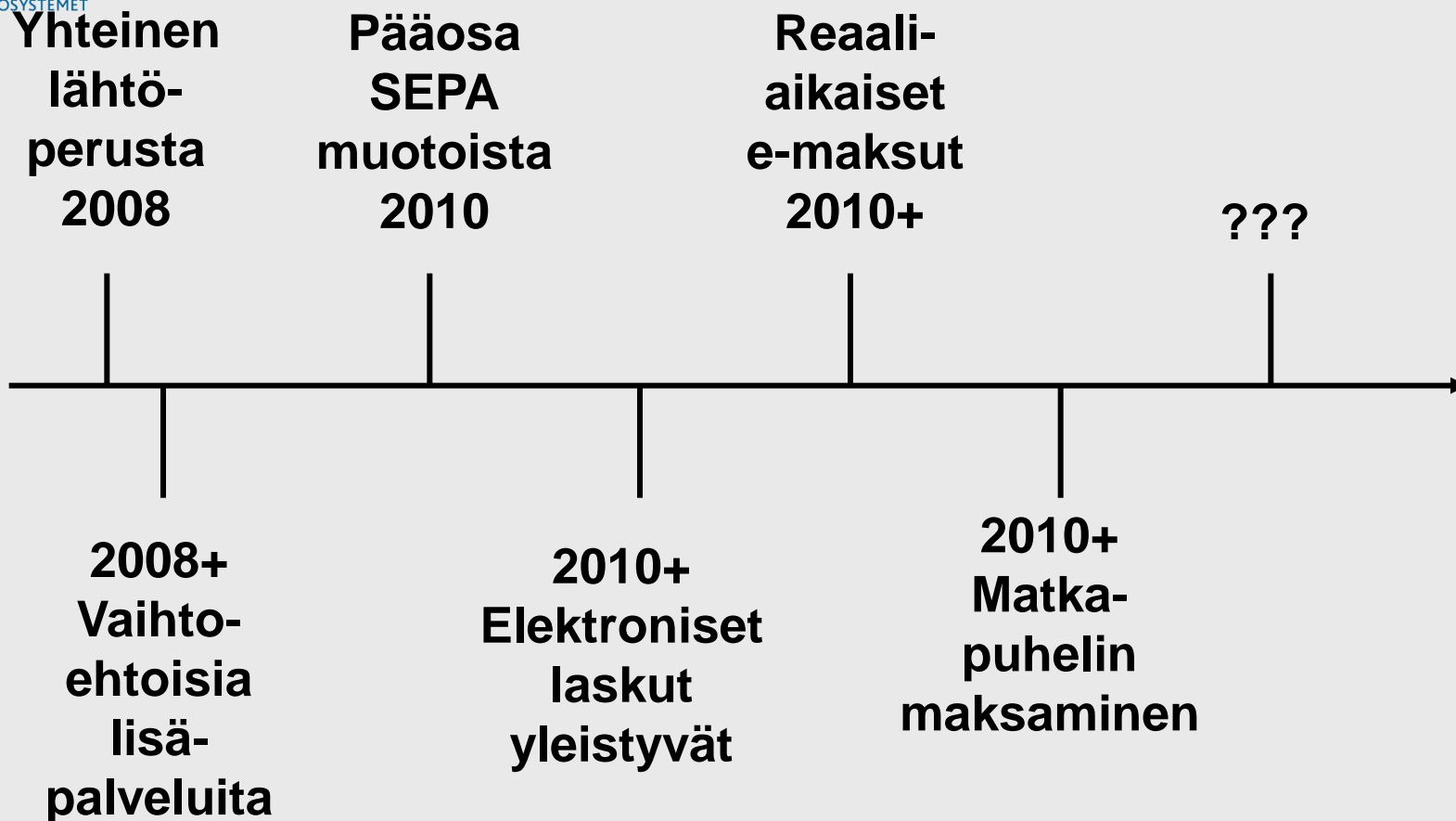
- nopeat toimitusajat ja tehokkaat palvelut
- selkeät ja toimivat maksuviitteet
- sähköisten asiakasstandardien tarve
- läpinäkyvän hinnoittelun hyödyt

Suomen Pankki on toiminut aktiivisesti kotimaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä viranomaisten, pankkien ja asiakastahojen kanssa.

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

SEPA on jatkuva prosessi

Nyt on luotu pohja yhteiselle eurooppalaiselle kehittämiselle

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

e-laskut liitetään maksuihin ja e-tiliotteista tulee e-laskuarkistoja

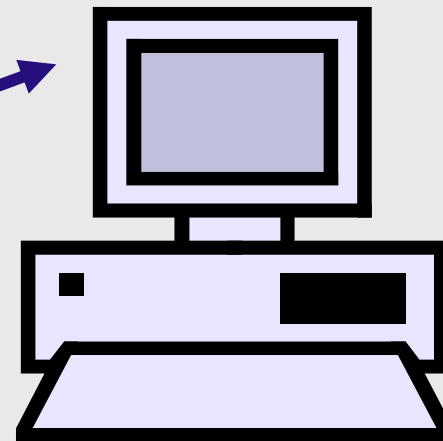
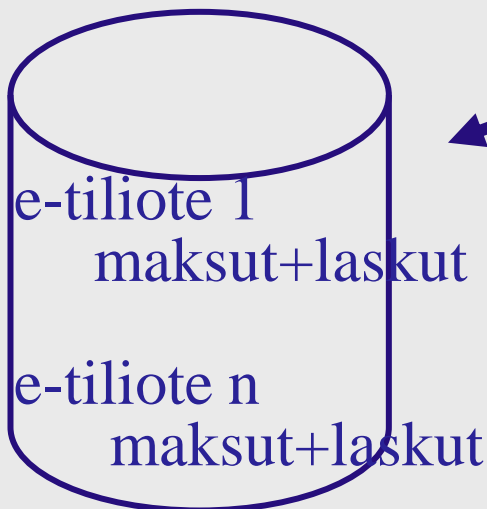
Tilisiirto
+ e-lasku

Suoraveloitus
+ e-lasku

Korttimaksu
+ e-lasku

Verkkopankki-
asiointi lisääntyy
entisestään

Verkkopankeista löytyy
kaikki maksutiedot
elektronisessa muodossa

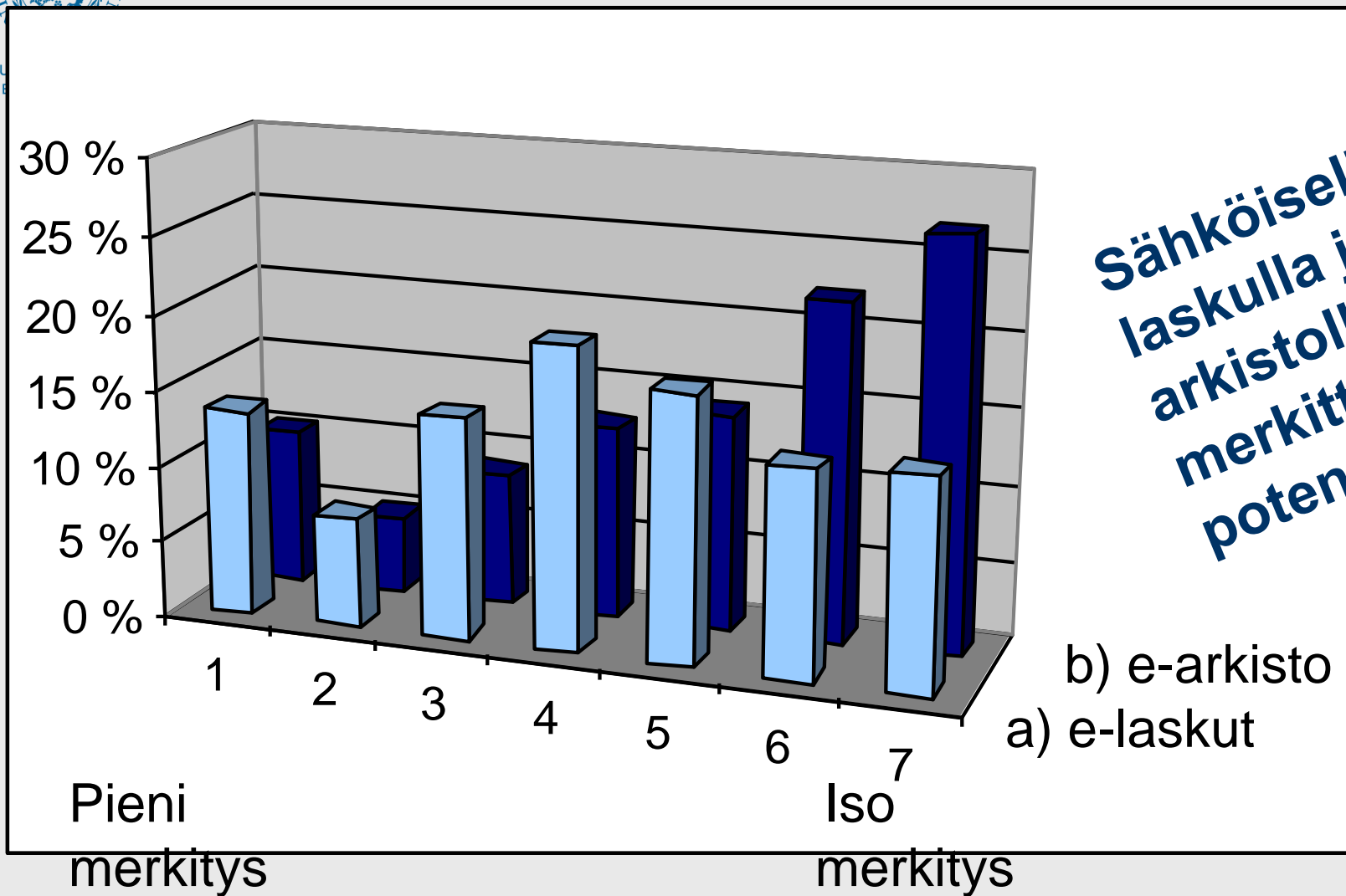
*Jatkossa voidaan hakea vanhoja laskuja
verkkopankista “browsaamalla” samalla tavalla
kuin vanhoja sähköpostisanomia*

**E-laskutuksen
hyödyt yli
€100 mrd/vv
EU-alueella**

Olen kiinnostunut uuden maksuvälineen käyttämisestä jos voin

a) luopua paperilaskuista ja siirtyä sähköisen laskun käyttöön
b) säilyttää maksut ja laskut sähköisessä arkistossa

Sähköisellä laskulla ja arkistolla on merkittävä potentiaali

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Yhteisen maksualueen hyödyt (edellyttää tehokasta eSEPAa)

Kuluttajille

- edulliset ja nopeat maksut koko Eurooppaan
- helpompaa ostaa ulkomailta
- näkyvät hinnat ja valintamahdollisuudet
- paremmat mahdollisuudet kilpailuttaa pankkeja

Yrityksille/kaupoille

- nopeampi maksuliike sitoo vähemmän pääomaa
- helpompaa harjoittaa vientiä ja tuontia
- yhteiset sähköiset standardit luovat suurtuotannon etuja
- sähköisen laskutuksen standardi (suurin hyödyn aikaansaaja)
- paremmat mahdollisuudet kilpailuttaa pankkeja

Yhteiskunnalle

- läpinäkyvä hinnoittelu ja kilpailu tehostavat maksamista
- kasvu nopeutuu
- kilpailua ylläpitävät rakenteet takaavat jatkuvan kehityksen

Kuluttajille välilliset hyödyt ovat merkittäviä

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Yhteinen maksualue tarvitsee

- **pankkien palvelukehitystä**
- **asiakkaiden kiinnostusta**
- **viranomaisten tukea**

**SEPA on yhteinen
ja pitkäjänteinen hanke**

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEM

SEPA-linkkejä:

Suomen Pankin Euro ja Taloudessa julkaistu artikkeli siirtymisestä kohti yhtenäistä euromaksualuetta

http://www.bof.fi/fin/6_julkaisut/6.1_SPn_julkaisut/index.stm

Euroopan Keskuspankin raportti kohti yhtenäistä maksualuetta tavoitteet ja määräajat (5. seurantaraportti)

<http://www.ecb.int/pub/pdf/other/singleeuropaymentsarea200707fi.pdf>

Kansallinen SEPA-suunnitelma

http://www.fkl.fi/asp/ida/download.asp?pgid=2854&pgmain=fkl-www&prm1=wwwuser_fkl&docid=12047&sec=&ext=.pdf

Komission konsultaatiopyyntö

http://europa.eu.int/comm/internal_market/payments/docs/sepa/sepa-2006_02_13.pdf

Maksupalveludirektiiviksi

http://ec.europa.eu/internal_market/payments/framework/index_en.htm

European Payments Council (EPC) <http://www.europeanpaymentscouncil.eu>
GT-news (Global Treasury) verkkolehti <http://www.gtnews.com>